

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Universiteit Leiden
T.a.v. Mevrouw Prof. dr. ir. drs. H. Bijl
Postbus 9500
2300 RA LEIDEN**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nlDatum **02 AUG. 2017**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid joint degree wo masteropleiding European
Politics and Society**Onze referentie**

1230443

Bijlagen

1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Geachte mevrouw Bijl,

Met uw brief van 9 april 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 15 mei 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de joint degree wo masteropleiding European Politics and Society als bekostigde opleiding te verzorgen in Leiden. Deze opleiding is voorgesteld in het Croho-onderdeel sectoroverstijgend en de studielast is door u bepaald op 120 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 12 juli 2017, kenmerk 2017/30, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de joint degree wo masteropleiding European Politics and Society als bekostigde opleiding te verzorgen in Leiden.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a, b en c in artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen

die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de Nederlands-Vlaamse
Accreditatieorganisatie (hierna: NVAO) een positief besluit heeft genomen in het
kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met het vervallen van dit besluit
na tien maanden, raad ik u aan zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag in
de dienen voor de toets nieuwe opleiding.

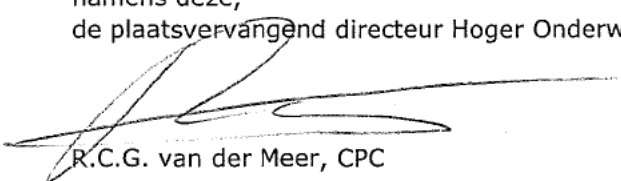
Onze referentie
1230443

Daarnaast teken ik het volgende aan. Artikel 7.4a, tweede lid, van de WHW
bepaalt dat de studielast van een masteropleiding in het wetenschappelijk
onderwijs 60 studiepunten bedraagt. U hebt, met inachtneming van artikel 7.4a,
achtste lid van de WHW de studielast van de opleiding bepaald op 120
studiepunten. Dit betekent dat u voor de (nominale) periode dat de opleiding
langer duurt dan 1 jaar overeenkomstig artikel 7.51, eerste lid, aanhef en onder
d, van de WHW voor de student een financiële voorziening dient te treffen. Over
die periode ontvangt u geen bekostiging. Desgewenst kunt u, na de toets nieuwe
opleiding en onder overlegging van een advies omtrent de duur van de opleiding
van de NVAO een verzoek indienen bij de minister tot bekostiging van de gehele
opleiding.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de VSNU, de
Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

namens deze,
de plaatsvervangend directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

R.C.G. van der Meer, CPC

CDHO

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Hofman,

datum 12 juli 2017 Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag nieuwe opleiding van de Universiteit Leiden ten behoeve van de wo master European Politics and Society te Leiden, Praag, Kraków en Barcelona.

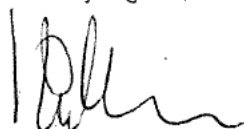
onderwerp
advies nieuwe opleiding
wo master
European Politics and Society
Universiteit Leiden
Leiden, Praag, Kraków en
Barcelona

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

ons kenmerk
2017/30

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
met vriendelijke groet,

bijlage
advies CDHO

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 15 mei 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Universiteit Leiden om de wo master European Politics and Society als bekostigde opleiding te verzorgen te Leiden. Op 1 juni heeft de commissie om aanvullende informatie gevraagd. De aanvraag was op 3 juli 2017 voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
12 juli 2017

onderwerp
nieuwe opleiding
Universiteit Leiden
wo master

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Universiteit Leiden om de wo masteropleiding European Politics and Society als bekostigde opleiding te Leiden te verzorgen.

European Politics and Society
Leiden, Praag, Kraków en
Barcelona

ons kenmerk
2017/30

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

bijlage
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de wo master European Politics and Society in Leiden aanbieden. Het gaat om een Engelstalige wo master in het Croho onderdeel sectoroverstijgend. De opleiding omvat 120 EC en wordt in voltijdvorm aangeboden. Het gaat om een 'Vaclav Havel Joint Master Programme' dat wordt vormgegeven in samenwerking met drie andere universiteiten: de Charles University in Praag (Tsjechië), de Jagiellonian University in Kraków (Polen) en Pompeu Fabra University in Barcelona (Spanje). Elke universiteit neemt een deel van het curriculum voor zijn rekening. Het eerste jaar brengen de studenten door in Krakow, Leiden en Praag. Het tweede jaar maken zij een keuze tussen de maatschappijgerichte variant met verplichte stage (aangeboden in Krakow, Leiden en Praag) en de onderzoeksvariant (aangeboden in Barcelona). European Politics and Society is een multidisciplinaire masteropleiding waarbinnen kennis en vaardigheden uit de vakgebieden politicologie, moderne geschiedenis, economie, internationale betrekkingen en bestuurskunde samen worden gebracht. De opleiding is toegankelijk voor Nederlandse en internationale studenten met een bachelordiploma moderne geschiedenis, politieke wetenschappen, bestuurskunde, internationale betrekkingen, economie, Europese Studies of een aanpalende discipline. Afgestudeerden van de opleiding kunnen volgens aanvrager aan het werk als beleidsmakers, managers en onderzoeksleiders op Europees niveau.

pagina 2 van 7 Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de opleiding nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. Ter onderbouwing van die stelling heeft aanvrager de voorgenomen opleiding (bij criterium c) vergeleken met 7 verwante opleidingen op het terrein van Europese Studies. Het betreft de master Euroculture van de RUG, de master European Studies van de Universiteit Twente, Universiteit Maastricht en UvA, de master European Public Affairs van de Universiteit Maastricht en de eigen opleiding International Relations: European Union Studies.

De master Euroculture van de RUG is net als de voorgenomen master een internationale joint degree gericht op bestudering van de Europese identiteiten en culturen in verhouding tot de rest van de wereld. Volgens aanvrager is de voorgenomen opleiding meer gericht op actuele uitdagingen voor de Europese politiek, zoals interne politieke verhoudingen, conflictbeheersing, binnen- en buitenlands beleid, de verhouding met het oosten, migratie en terrorisme, en de opkomst van populisme en nationalisme. Verder heeft de Groningse opleiding contacten met andere landen dan de Leidse en is er in Groningen geen verplichte stage.

Een verschil met de masters Europese Studies en European Studies is dat laatstgenoemde masters meer gericht zijn op de interne Europese verhoudingen en in mindere mate op de relatie tussen Europa en de rest van de wereld. Bovendien beslaan de masters European Studies bijna allemaal slechts 60 EC. De bestaande masters International Relations bestaan ook uit slechts 60 EC en hebben een mondiale insteek. Binnen deze masters zijn wel diverse afstudeerrichtingen gericht op het Europese continent. Bovendien komen inhoudelijk deels dezelfde thema's aan bod als bij de voorgenomen master European Politics and Society.

Op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat de inhoud van de opleiding al bestaat. Daarmee is de noodzaak van deze opleiding in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de opleiding aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke en een wetenschappelijke behoefte.

Ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden van de master European Politics and Society verwijst aanvrager naar het World Trade Report van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) uit 2012. De WTO geeft aan dat een sterke Europese economie van groot belang is voor de wereldhandel. Welke rol afgestudeerden van de master European Politics and Society daarbij kunnen spelen maakt aanvrager niet duidelijk. Verder verwijst aanvrager naar de notitie 'Modernisering Buitenlandse Diplomatie' van het Ministerie van Buitenlandse Zaken uit 2011 waarin wordt aangegeven dat de Nederlandse regering gaat

pagina 3 van 7 investeren in het stimuleren van de handel met opkomende economieën. Het tijdspad van deze beleidsnotitie beslaat echter de periode 2012-2015, dus de commissie heeft deze notitie als verouderde informatie niet bij de beoordeling betrokken. Aangezien aanvrager geen andere beleidsstukken van de rijksoverheid heeft overgelegd waaruit blijkt dat de master European Politics and Society aansluit op een maatschappelijke behoefte, constateert de commissie dat aanvrager het bestaan daarvan niet heeft aangetoond.

Ter onderbouwing van de wetenschappelijke behoefte geeft aanvrager slechts aan dat studenten kunnen kiezen voor een onderzoeksvariant van de opleiding die toegang biedt tot diverse PhD trajecten (die overigens niet geconcretiseerd worden). Aanvrager verwijst niet naar de nationale Wetenschapsagenda, noch naar stukken van NWO, de KNAW, de Europese onderzoekagenda Horizon 2020 of andere stukken waaruit een wetenschappelijke behoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen master blijkt. De commissie constateert dat aanvrager het bestaan van een wetenschappelijke behoefte niet heeft aangetoond.

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de master European Politics and Society verwijst aanvrager naar ROA, 'de arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020', SEO's Studie & Werk 2016, een alumni onderzoek onder ruim 1000 afgestudeerden van de faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden uit 2016 en een VSNU rapportage over de arbeidsmarktpositie van wo'ers.

Uit ROA's informatiesysteem AIS blijkt dat de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van wo opleidingen taal, cultuur en journalistiek en politicologie en sociologie als 'redelijk' worden beschouwd.

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
wo taal, cultuur en journalistiek	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		4200	4	0.7	laag
wo taal, cultuur en journalistiek	verwachte vervangingsvraag tot 2020		7800	8	1.3	laag
wo taal, cultuur en journalistiek	verwachte baanopeningen tot 2020		12000	12	1.9	laag
wo taal, cultuur en journalistiek	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2020		12000	12	1.9	laag
wo taal, cultuur en journalistiek	ITKP knelpunten personeelsvoorziening in 2020	1.02				enige
wo taal, cultuur en journalistiek	ITA arbeidsmarktsituatie in 2020	1.02				redelijk
wo politicologie en sociologie	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		2400	5	0.8	gemiddeld
wo politicologie en sociologie	verwachte vervangingsvraag tot 2020		8900	18	2.8	gemiddeld
wo politicologie en sociologie	verwachte baanopeningen tot 2020		11300	23	3.5	gemiddeld
wo politicologie en sociologie	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2020		9900	20	3	gemiddeld
wo politicologie en sociologie	ITKP knelpunten personeelsvoorziening in 2020	1.01				enige
wo politicologie en sociologie	ITA arbeidsmarktsituatie in 2020	1.01				redelijk

Bron: ROA, AIS

Aanvrager heeft verder gekeken naar de gemiddelde baanzoekduur voor afgestudeerden in de richtingen wo geschiedenis, wo culturele antropologie, wo internationale betrekkingen en wo politicologie in de SEO rapportages Studie en Werk 2015 en 2016. Daaruit blijkt dat de gemiddelde baanzoekduur gelijk is gebleven of iets is afgenomen. Bovendien krijgen academici gemiddeld vaker een vast dienstverband. Dat blijkt ook uit het VSNU rapport 'Academici op de arbeidsmarkt' uit 2016. Verder heeft aanvrager een onderzoek overgelegd naar de arbeidsmarktpositie van alumni van Leidse opleidingen in de geesteswetenschappen. Van de 3489 alumni die zijn benaderd voor het onderzoek hebben 1092 respondenten de enquête ingevuld. Uit dit onderzoek blijkt dat 77% van deze alumni een betaalde baan heeft waarvan relatief veel in de sectoren onderzoek, onderwijs of bij de overheid. Circa 20% werkt in het buitenland. Iets

pagina 4 van 7 meer dan de helft van de respondenten werkt op academisch niveau en in de richting waarin ze zijn opgeleid. De geïnterviewde studenten geven aan dat stage lopen en buitenland ervaring opdoen factoren zijn die bijdragen aan een goede loopbaanontwikkeling. Op grond van bovenstaande bronnen is een zekere arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de master European Politics and Society aannemelijk gemaakt.

Aanvrager geeft aan dat een groot deel van de afgestudeerden van de master European Politics and Society in het buitenland aan het werk zal gaan. Aanvrager heeft echter geen cijfers geleverd waaruit de omvang van de internationale arbeidsmarkt voor deze studenten uit af te leiden is. De commissie heeft dit element dan ook niet bij de beoordeling kunnen betrekken.

De commissie constateert dat aanvrager niet heeft aangetoond dat de opleiding aansluit op een maatschappelijke of een wetenschappelijke behoefte. Het bestaan van een zekere arbeidsmarktbehoefte is aangetoond. Aangezien het aantonen van de arbeidsmarktbehoefte doorslaggevend is bij de beoordeling van dit criterium, concludeert de commissie dat de aanvraag voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister een zestal zwaartepunten vastgelegd, te weten Fundamentals of Science, Health, Life and Biosciences, Health across the Human Life Cycle, Law, Democracy and Governance, Legitimacy in a Multilevel Setting, The Asian Challenge en Global Interactions of Civilizations and Languages. Aanvrager betoogt dat de voorgenomen master European Politics and Society een positieve bijdrage levert aan de prestatieafspraken doordat deze master meer doorstroommogelijkheden biedt voor bachelorstudenten en bijdraagt aan verdere internationalisering, maar beschrijft niet in hoeverre de opleiding aansluit op een van de inhoudelijke zwaartepunten. Om die reden dient de aanvraag te voldoen aan alle elementen van criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Vanaf 15 mei 2017 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Universiteit Leiden om de wo master European Politics and Society aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod is de afgelopen jaren sterk gegroeid.

opleiding	instelling	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/2016	2016/2017
M Internationale Betrekkingen	Rijksuniversiteit Groningen	0	0	81	110	136	159	126
M Internationale Betrekkingen	Universiteit Leiden	0	0	61	104	114	185	273
M Internationale Betrekkingen	Universiteit Utrecht	73	112	93	93	109	87	116
M Europese Studies	Universiteit Maastricht	0	0	20	15	19	22	22
M Europese Studies	Universiteit van Amsterdam	106	106	96	63	59	78	64
M Europese Studies (120 ECTS)	Rijksuniversiteit Groningen	0	0	28	16	13	26	37
M Europese Studies (joint degree)	Radboud Universiteit Nijmegen	0	12	17	9	20	18	20
M European Studies (research)	Universiteit Maastricht	7	10	11	12	14	10	12
M European Union Studies	Universiteit Leiden	56	43	16	0	0	0	0
M European Studies	Universiteit Maastricht	73	74	90	100	75	68	54
M European Studies	Universiteit Twente	13	29	19	19	10	20	15
eerstejaarsinstroom	totaal	328	386	532	541	569	673	739

Bron: BronHO

Aanvrager is voornemens om gedurende de eerste jaren van de opleiding de capaciteit te beperken tot 20 studenten per jaar. Dit om de opleiding in staat te stellen alle studenten adequaat te huisvesten en de mobiliteit tussen de deelnemende universiteiten te kunnen organiseren, vanwege de verplichte stage en de beperkte beschikbaarheid van geschikte stageplaatsen en vanwege de complexiteit van de opleiding. De commissie acht een instroom van 20 studenten per jaar haalbaar.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen opleiding European Politics and Society wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium b aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt voldoende ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur en heeft daarbij ook een gedegen overzicht gegeven van de taakverdeling tussen de vier deelnemende universiteiten. De docenten van de bestaande wo master International Relations worden ook betrokken bij de voorgenomen opleiding. Het merendeel van hen doceert ook bij de bachelor International Studies. Studenten kunnen vanuit deze bachelor direct doorstromen in de voorgenomen masteropleiding. Dat geldt ook voor studenten van de bacheloropleidingen Politicologie, Area Studies, Liberal Arts and Sciences en Taal- en Cultuurstudies. De onderlinge taakverdeling tussen de vier betrokken universiteiten is vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst. Daarin is aangegeven dat alle leden van het EPS consortium deelnemen aan de organisatie van het programma, zowel op het terrein van onderwijs, scriptiebegeleiding als ook de administratie. Er zijn vier uitvoerende commissies aangesteld, die zorgen voor de coördinatie tussen de partners op vier werkterreinen: Kwaliteitszorg (Leiden), Studentzaken (Krakow), Associate Partners (Praag) en Research Agenda (Barcelona). De 'associate partners', drie per universiteit, bestaan uit multinationals, NGO's, internationale organisaties en denktanks. Deze partners leveren sprekers uit het werkveld voor gastcolleges, stageplaatsen en ze faciliteren onderzoek en academische uitwisseling door studenten te laten deelnemen aan congressen en symposia.

Vestiging van de opleiding in Leiden heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

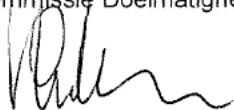
CDHO

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 6 van 7 De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de wo masteropleiding European Politics and Society te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.